

10 års översikt och historia med FINLAND!

Semex Sweden marknadsförde och sålde sperma från 1999 till 2010 i FINLAND.

1996 var det år då HELIGO döttrarna dominerade ELMIA utställningen totalt. Domare var från Finland och hette Auli Himanen och Sari Alhainen. Auli som då var anställd som konsulent på FABA anhöll efter sin återkomst att Finland borde importera sperma efter HELIGO från Kanada. Avelsledningen sa tvärt nej med motivering att det var en allt för gammal tjur och bestämde därför att importera sönerna BILLY och CHARLOT som båda gav produktion men inte alls HELIGO's exteriör. Auli slutade där och började ett nytt arbete som egen konsult i kobranschen.

På Semexdagen landade ett privatplan på Växjö flygplats med 6 Finska bönder med Auli Himanen som reseledare. Detta var första besöket av finska bönder på en Semexdag, vilket hade till följd att det kom en finsk grupp alla efterföljande Semexdagar på Gårdsby. Gruppen åkte hem efter att köpt 50 doser HELIGO!

Sommaren 1999 erhöll SEMEX Alliance pengar från kanadensiska jordbruksdepartementet för marknadsföring av Ayrshire rasen. Detta gjorde att jag fick uppgiften att bjuda in 3 representanter från Finland respektive Sverige till 10 dagars besök i Kanada. Uppgiften var att studera den kanadensiska Ayrshirerasen samt att hitta lämpliga kor som donatorer för att para med utvalda topp-tjurar. Finland hade valt ETHRO och Sverige hade valt STENSJÖ? Jag var reseledare och Finska gruppen bestod av Hanno Myllimäki (ASMO), Sari Alhainen, samt en avelskonsulent. Svenska gruppen bestod av Thure Bjerketorp, Gunnar Wehrten och Pia-Lotta Åvall. Avresan skedde den 4/8.

Efter att ha sett 2800 kor, nästan 20 % av populationen köptes flera spolningar. Klass A embryo importerades medan klass B embryo lades in hos lantbrukaren i Kanada. ETHRO lyckades ganska väl och fick en son i respektive Finland och Kanada med utmärkt bedömning. STENSJÖ var en flopp och gjorde betydande skada i båda länderna. Jag själv spolade en av de utvalda donatorerna med HELIGO och fick 1 kviga, Kellcrest Shirley, som under Leif Larssons ägo blev EX92 och som mjölkade strax under 17.000 kg. Den blev Champion på ett otal utställningar.

Auli Himanen tog kontakt med oss våren 2000 i och med att Professor Ted Burnside från Canada gjorde besök tillsammans med mig i Sverige respektive Finland. Kontakten ledde till att vi fick presentera oss för FABA ledningen och gjorde upp om att vi hade rätt att marknadsföra oss i Finland. All sperma åtog sig FABA att distribuera till kunden genom sina kanaler. Så skedde tills vi tappade Finland 2010. Vi visste att även i Finland var tiden inne för direktförsäljning vilket även FABA var införstådd med. Vår partner i Finland löste det på sitt eget sätt och inte gemensamt.

FINLAND													
	Totalt	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Holstein	56800		114	2527	702	7424	808	4340	9138	11052	13978	4044	2673
Ayrshire	91445	50	2514	7275	2147	3132	5953	10915	11800	14367	17232	11727	4333
Jersey	787				0	60	10	55	138	189	87	146	102
Biff	624			6	100	146			60	100	132	0	80
Total	149656	50	2628	9808	2949	10762	6771	15310	21136	25708	31429	15917	7188
Embr.HO	57				15	4	18	4	16				
Embr.Ay	486	11	19	16	13	47	101	130	149				
Emb.Biff	26			7	9				10				
Total	569	11	19	23	37	51	119	134	175	direkt till FINLAND			
tanks	83	2	2	7	6	9	9	12	19	17	0		

Som synes var början mycket försiktig men genom att FABA satte in tjurar i sitt ordinarie program fick vi hjälp med en större spridning. År **2000** användes PARDNER, under **2001** blev det IGNITER, PARDNER GALANT. År **2002** användes endast lite JERRY vilket syns i statistiken till detta kom att alla ville se avkomman innan man köpte mer.

År **2003** hjälpte TITANIC, AFFINITY och vilket syns i statistiken som enda år med flest Holsteindoser. **2004** fanns ingen lämplig Holstein, men man tog hem JERRY, CONN och lite COPPER.

2005 hade avkomman börjat kalva in och efterfrågan ökade mycket genom att nu började lantbrukaren själva ring och beställa. FABA fortsatte nu med BUCKEYE för Holstein och för Ayrshire togs hem CONN, CALIMERO och lite mer COPPER.

År **2006** togs fler BUCKEYE samt CHARGE och på den röda sidan MISCHIEF, HECTOR och MODEM. Det var också detta år Auli Himanen tog anställning på FABA igen och Sari Alhainen tog över att sköta marknadsföring och ordermottagningar. FABA fortsatte att använda sig av lämpligt material **2007** importerades LAREZ (ej till Sverige) samt ASHLAR och för Ayrshire MODEM, POKER och NORMANDIN. Året **2008** nåddes kulmen med nästan 31500 doser. För Ayrshire MODEM, POTTER, RISTOURN, IDEOSTAR och för Holstein ASHLAR och CARNIVAL. (ej till Sverige).

2009 hade vi fått konkurrens av HUTTI boys som började importera ALTA och levererade direkt till gården. FABA tog detta år in JUPITER, BENDIG och OBLIQUE som ordinarie rutintjurar.

Mars **2010** fick vi telefon från KANADA att Finlands marknad togs ifrån oss och det skulle bli en ny general agent. Vi sålde sedan en del äldre sperma till Finland som var eftertraktad.

Naturligtvis är tjurarna som FABA distribuerade de mest använda. Holstein importerades mellan 2000 och 5000 doser. Dock hade BUCKEYE mer med 6916 doser och ASHLAR med 8435 doser. Finska intresserade Holsteinbönder var på hugget och tog hem följande tjurar för användning, och detta före Sverige. MORTY 241, TALENT 1159, PAGEWIRE 151, INSTINCT 130, SAMUELO 151 samt TIMBER. En del av dessa togs sedan även in till Sverige men då en provning senare.

Ayrshire använde av oss importerade tjurar med undantag för HAPPINESS som rekommenderades av den Kanadensiske klassificeraren som regelbundet varje halvår åker till Finland och bedömer Ayrshireföreningens medlemmars djur. Några av ungtjurarna nådde också Finland med Huitti boys hjälp.

Det var inte bara för FABA intressanta tjurar som beställdes, utan varje kärll till Finland innehöll från och med 2004 mellan 20 till 33 olika tjurar och per år ca 45 olika. Alla hade rätt att beställa vilken tjur som helst, bara han var stamboksförd i Finland. Detta gjorde vi om 100 doser var beställda efter respektive tjur.

Genom importen av levande djur fanns många äldre Holsteintjurar registrerade. Följande kom till Finland genom detta sätt, AEROLINE 5, JAMES 10, PROGRESS 11, GILBERT 6 och COUSTEAU 12 doser. Tjurar som fanns på vår Svenska lista som beställdes med större antal var GOLDWYN 2157, FINAL CUT 1146, DOLMAN 1063 samt SPIRTE 1434 doser. Totalt såldes 56 800 doser Holsteinsperma efter 65 olika tjurar.

FABA tog hem Ayrshire i den mån sperma fanns då många bra tjurar inte fanns i livet mer. Därför att spermatillgången var begränsad. Av FABAs importerade tjurar togs mellan 2000 till 3000 doser in. Av följande köptes mer doser: PARDNER 6802, JERRY 3648, CONN 5988, CALIMERO 5715, MISCHIEF 5461, MODEM 6920, NORMANDIN 3351 samt POTTER 9233 doser.

För Ayrshire kom MARATHON med 10 samt PLATA med 8 doser. Andra användes mera, t.ex. ICE MAN som gett många bra djur 2311, ROMEO 1013 doser. Totalt såldes 91.491 spermadoser Ayrshire efter 49 olika tjurar.

Det såldes även 592 doser jersey sperma, 195 Brown Swiss samt 544 Biff.

Det har även exporterats 12 jersey kvigor till Finland.

Sveriges export av Holsteinkvigor till Finland.

Den Finska låglandspopulationen bygger på import från Sverige under framförallt 70 och 80-talet. Denna fick ny uppsving under 2000 talet i och med Holsteiniseringen och möjligheten att köpa bättre djur efter moderne som stammade direkt ur Kanadaimporter.

Det finns ett Kanadensiskt uttryck som säger "*seeing is believing*". Detta drabbade några Finnar som besökte SemexDagen 2000 och framåt. En möjlighet att importera levande djur skapade ett helt nytt intresse för avel. Det startades Avelsföreningar för Ayrshire 2001 och en Holsteinklubb 2002. Intresset för Avel ökade i takt med att djurimporterna liksom möjligheten att få SEMEXsperma från Sverige.

2001 köptes de första 5 djuren på SEMEXdagen. Finnarna har sedan dess återkommit varje år och köpt fler och fler djur. Inte bara på GÅRDSBY HOLSTEIN, HOFF och HORSAHUS utan på vägen till SEMEXdagen besökt de andra gårdar och där köpte de privat, på ex. NÄSTGÅRDEN, SKOGSGÅRD, RAMSHILL och STÄME. Inte att förglömma auktionen hos EKERÖD, BOKEHILL, STANNUM och HÖKÖN som alla hade finska köpare.

Totalt har över 200 Holsteinkvigor samt kor exporterats till Finland. Bara GÅRDSBY sålde 99 djur, varav 19 kor för totalt 3.731.150 kr vilket gett medelpriset 37.688 kr och totala antalet finska köpare var 26 st. Lika många djur har sålts av andra och då till ett ännu högre medelpris.

Finland har också köpt många Ayrshire kvigor i Sverige, främst från LUNDEN, HJÄRTERUM samt HÖKÖN till detta 3 stycken från Gårdsby. Många av dessa har visat framfötterna på finska utställningar.

Det är flera orsaker till att det betalats bra för djuren. Bra djur med dokumenterad känd härstamning betalas det bra för i alla länder. Till en eftertraktad vara finns alltid köpare. Auktioner bidrar till rätt pris och sätter priset även för privat försäljning. Naturligtvis har finnarnas intresse för vår avel bidragit till något högre priser men samtidigt har de aldrig bjudit mot varandra utan alltid har det varit en svensk motpart. Det måste dock alltid finnas minst 2 intresserade köpare. Vi kommer aldrig att glömma tvillingkvigorna från HORSAHUS. 2 köpare bjöd mot varandra den ena kostade 99 000 den andra 103 000.

Under alla år sedan 2000 har jag närvarit vid de största utställningarna i Finland och sett en fantastisk utveckling. Från att ha börjat utan någon som helst kunskap, till att nu vara proffs. Detta har skett främst genom att Finska bönder börjat åka ut i världen och har besökt många utställningar och sett djur ("*Seeing is believing*") och kommit hem med målsättningen att kopiera vad man sett. Det andra är att man i takt med att importerna tillika avkomman till sperma doserna visat sig på utställningarna. Dessa har gett djur som har en exteriör som inte fanns i Finland innan och resultatet av detta vill man också visa upp.

På Ayrshire sidan har Kanada härstamningarna dominerat alla utställningar detta utan att säga att det inte finns bra finsk Ayrshire men dessa är allt för få. De senaste åren har dessutom flera 100 Ayrshireembryon importerats från Kanada. Efter 2006 gick dessa direkt till Finland vilket ökade antalet rejält. Idag säkert mycket över 1.000 Ayrshireembryo.

Även för Holstein dominerade importerna från Sverige de flesta utställningarna alternativt döttrar till SEMEX-tjurar det fanns här dock större konkurrens genom att FABA importerat sperma från USA, Frankrike, Holland, Danmark och Tyskland sedan tidigare.

Vi känner oss stolta över att ha kunnat bidra till en fantastisk utveckling av nötkreatursaveln i Finland. Idag är det inte bara för Nordisk avelsprofil utan det är även ur internationella ögon som det finns exteriört många mycket bra djur som visar vägen även för andra "mjölkproducenter" att med avel går det att skapa bättre djur.

Vi vill tacka och gratulera alla Finska vänner och kunder för dessa 10 år vi har utvecklat och arbetat tillsammans för Finland. Utan Er, Auli, Sari samt det goda samarbetet med FABA hade vi inte lyckats med att hjälpa till att få kor som gör alla mjölkare nöjda och glada. Alla kunder och vänner önskar vi en lyckad fortsättning på sitt avelsarbete.

Ett stort TACK!